

Sivistysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle korkeakoulututkintojen tunnustamisesta tehdyn maailmanlaajuisen yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle korkeakoulututkintojen tunnustamisesta tehdyn maailmanlaajuisen yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi (HE 258/2022 vp): Asia on saapunut sivistysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Henna Närhi, opetus- ja kulttuuriministeriö
- erityisasiantuntija Sinikka Tamminen, Opetushallitus
- erityisasiantuntija Samuli Maxenius, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
- korkeakoulu- ja tiedepolitiikan asiantuntija Jani Kykkänen, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokouksen marraskuussa 2019 hyväksymän yleissopimuksen korkeakoulututkintojen tunnustamisesta sekä lain yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Yleissopimuksen keskeisenä tavoitteena on edistää korkeakoulutukseen liittyvää kansainvälistä yhteistyötä ja helpottaa korkeakoulututkinnon suorittaneiden maailmanlaajuisesta liikkuvuutta.

Suomen voimassa oleva lainsäädäntö täyttää yleissopimuksessa sopimuspuolille asetetut vaatimukset. Tämän takia esityksessä ei ehdoteta muutoksia Suomen voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Yleissopimus tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua päivästä, jona kahdeskymmenes ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu, mutta ainoastaan niiden osapuolten osalta, jotka ovat tallettaneet ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa kyseisenä päivänä tai ennen sitä. Yleissopimus tulee voimaan muiden osapuolten osalta kolmen kuukauden kuluttua ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisesta. Yleissopimus ei ole vielä tullut kansainväli-

Valiokunnan mietintö SiVM 19/2022 vp

sesti voimaan. Esitykseen sisältyy lakiehdotus yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esitys koskee Unescon hyväksymän korkeakoulututkintojen tunnustamisesta tehdyn maailmanlaajuisen yleissopimuksen hyväksymistä ja voimaansaattamista. Suomen voimassa oleva lainsäädäntö täyttää yleissopimuksessa sopimuspuolille asetetut vaatimukset, joten hallituksen esitys ei sisällä muutosehdotuksia voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Sivistysvaliokunta toteaa, että korkeakoulututkintojen tunnustamisesta on tehty kuusi alueellista sopimusta (Aasia ja Tyynenmeren maat, Afrikka, arabimaat, Eurooppa sekä Latinalainen Amerikka ja Karibian maat). Euroopan kattava Lissabonin sopimus eli korkea-asteen koulutusta koskevien tutkintojen tunnustamista Euroopan alueella koskeva yleissopimus on tullut voimaan 1.3.2004. Nyt käsiteltävänä olevan maailmanlaajuisen yleissopimuksen on tarkoitettu tukevan ja täydentävän alueellisia sopimuksia eikä korvaavan niitä.

Sopimuksen keskeisenä tavoitteena on edistää korkeakoulutukseen ja tunnustamismenettelyihin liittyvää kansainvälistä yhteistyötä ja helpottaa maailmanlaajuisia opiskelijaliikkuvuutta. Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella sivistysvaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Hyväksyttävä yleissopimus edellyttää sopimusosapuolten keskinäistä tiedonvaihtoa. Valtioiden välillä on tarpeen vaihtaa tietoja mm. korkeakoulujärjestelmistä ja -tutkinnoista, tutkintojen tunnustamisesta sekä hyvistä tunnustamiskäytännöistä. Sivistysvaliokunta toteaa, että Opetushallituksella on nykyisinkin merkittävä rooli tiedonvaihdon tukemiseksi perustetuissa yhteistyöverkostoissa (ENIC/NARIC/NORRIC). On kannatettavaa, että maailmanlaajuinen yleissopimus edistää vastaavien tiedonvaihtoyksiköiden perustamista Euroopan ulkopuolisissa maissa, kehittää edelleen myös Euroopan ulkopuolista verkostotoimintaa ja helpottaa tiedonsaantia Euroopan ulkopuolelta.

Sopimuksen kohteena oleva akateeminen tunnustaminen tarkoittaa opinto-oikeuden myöntämistä ulkomailla suoritetun koulutuksen perusteella sekä ulkomaisten opintojen hyväksilukemista osaksi tutkintoa. Suomessa tutkintojen akateemisesta tunnustamisesta vastaavat oppilaitokset ja korkeakoulut. Ne päättävät ulkomailla pohjakoulutuksen saaneiden hakijoiden valinnasta ja ulkomailla suoritettujen opintojen ja muun osaamisen hyväksilukemisesta suomalaiseen tutkintoon. On tärkeää, että yleissopimus mahdollistaa täydentävien opintojen ja riittävän kielitaidon vaatimisen tutkinnot myöntäville korkeakouluille. Kun sopimus koskee korkeakouluopintojen akateemista tunnustamista, ei sillä ole vaikutusta ammattipätevyyden tunnustamismenettelyihin. Sivistysvaliokunta toteaa kuitenkin tässä yhteydessä, että EU/ETA-maiden ulkopuolella muun muassa sosiaali- ja terveysalan ammatteihin pätevöityneiden henkilöiden ammattipätevyyden

Valiokunnan mietintö SiVM 19/2022 vp

tunnustamiseen liittyvien menettelyiden ja sitä koskevan rahoituksen sääntelytarvetta tulee jatkossa selvittää.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sivistysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 258/2022 vp tarkoitetun yleissopimuksen.

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 258/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 1.12.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Paula Risikko kok
varapuheenjohtaja Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Sanna Antikainen ps
jäsen Marko Asell sd
jäsen Jukka Gustafsson sd
jäsen Kaisa Juuso ps
jäsen Hilkka Kemppi kesk
jäsen Mikko Kinnunen kesk
jäsen Pasi Kivisaari kesk
jäsen Ari Koponen ps
jäsen Ville Valkonen kok
jäsen Sofia Vikman kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maiju Tuominen